

161 . Roșia Montană | Județ: Alba | Punct: Țarină | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 6770.04

Perioade: Antichitate, Perioada modernă

Epoci: Epoca romană timpurie, Perioada modernă

Tipuri sit: descoperire funerară

Categorii sit: Domestic

Autori: Matei Drîmbărean, Constantin Inel, Vasile Moga, Cristinel Plantos

Instituții: Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia

Raport

sector MNUAI

Derulate în intervalul 26 mai – 31 octombrie 2003, cercetările arheologice de salvare și descărcare de sarcină arheologică întreprinse de colectivul științific al MNUAI, în cadrul Proiectului Național Alburnus Maior, și-au concentrat atenția asupra punctului Kápolna, aflat în întinsul areal al Țarinei, între masivul Orlea, la V, și masivele Piciorag, Igre, Văidoaia, Lespedari, la E, toate pe malul drept al Văii Roșiei (Foieș în numirea localnicilor)1.

Pe harta geologico-minieră, întocmită de inginerul geolog Franz Pošepny (1836-1895), în perioada de mai bine de un deceniu (1856-1868), când acesta și-a desfășurat activitatea la Roșia Montană, apar consemnate de o parte și alta a "minei lui Martin", situată aproximativ în partea centrală a Țarinei "urmele unor clădiri romane", care ne-au condus și pe noi cu gândul, la existența de mine antice sau a unor construcții sepulcrale ce urmau să confirme pe teren necropola (necropolele) de pe Țarina.

Spațiul este cunoscut sub denumirea de Kápolna, termen maghiar ce derivă de la o capelă a familiei Henzel Karoly, edificată puțin după a doua jumătate a veacului al XIX-lea în cimitirul catolic (astăzi dezafectat) aflat în proprietatea Parohiei Romano-Catolice și a doamnei Valeria Ana Jurju. Perimetrul în discuție a fost sondat de echipa de la Alba Iulia, în anul 2000, prin trei secțiuni arheologice de control (S I de 30 x 1 m, situată la 22 m de colțul estic al capelei; S II de 30 x 1 m, plasată perpendicular pe prima, și S III de 10 x 1 m, la o distanță de 41,3 m de a doua secțiune)2.

Cercetarea a identificat atunci substrucții din piatră de râu și carieră (legate cu lut) ce se datează pe baza inventarului în epoca modernă (sec. XIX – XX) și, sub acest nivel, sporadic apăreau materiale încadrate cronologic în epoca romană, constând din ceramică de factură provincială (fragmente de buze și pereți de vase). Pornind de la aceste informații preliminare, cercetarea din cursul campaniei arheologice 2003, a pus în evidență complexe de locuire din epoca modernă și vestigii datând din epoca romană (un număr de 13 morminte de incinerare asemănătoare prin rit și ritual cu cele întâlnite în necropolele locale investigate în anii precedenți).

Rezultatele și concluziile preliminare pe care le putem trage la încheierea investigațiilor noastre, vor fi prezentate în cele ce urmează.

Cercetările arheologice întreprinse de echipa MNUAI în perioada mai – octombrie 2003 au demarat pe proprietatea bisericii romano-catolice din perimetrul Kápolná, unde au fost realizate, la final, un număr de 42 de secțiuni (codificate de la 01.10.01a.001-01.10.01a.041, și 01.10.01a.048). De asemenea, în ultima parte a cercetărilor din anul 2003, a fost abordată și restul proprietății bisericii romano-catolice, plasată pe latura de VSV a Kápolnei, unde au fost realizate un număr de 6 secțiuni (codificate de la 01.10.01a.042-01.10.01a.047).

Secțiunea 01 10 01a 001. Are dimensiunile de 26,5 x 2 m, adâncime maximă -0,90 m și orientarea de NE – SV; stratigrafia se prezintă astfel: 0,00-0,15 m strat vegetal; -0,15-0,50 m nivel de cultură, care conține și mormintele ce coboară în steril; -0,50 - 0,90 m steril arheologic cu mult minereu. Au fost descoperite două morminte romane de incinerare (M 1 și M 2), iar spre capătul de NE al secțiunii a fost descoperită și o amenajare de pietre (notată C 1) care intersectează perpendicular secțiunea, după cum o arată și configurația terenului, iar dezvelirea ei pe o suprafață mai mare a arătat că este vorba de un posibil drum de acces către capela familiei Henzel.

Secțiunea 01 10 01a 002. Plasată în prelungirea celei anterioare, cu un martor de 3 m, constituit de sondajul S I/2000, are dimensiunile de 32 x 2 m, adâncime maximă -0,90 m și orientarea de NE - SV. Stratigrafia se prezintă astfel: 0,00 - 0,12 m strat vegetal; -0,12 - 0,70 m nivel de cultură, de factură modernă; -0,70 - 0,90 m steril arheologic cu mult minereu. A fost descoperit în carourile 3 - 11 complexul notat L 1 constând dintr-un strat compact de arsură și dărâmatură (cărămidă, chirpici, piatră), în care au fost descoperite fragmente ceramice de factură modernă. În imediata vecinătate, spre SV, a fost cercetat complexul C 2, în speță o groapă de formă neregulată în a cărei umplutură au fost găsite câteva fragmente ceramice de aceeași factură cu cele din L 1.

Secțiunea 01 10 01a 003. Perpendiculară pe S 01 10 01a 002, are dimensiunile de 15,5 x 2 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea de NV – SE. Stratigrafia se prezintă astfel: 0,00 – 0,12 m strat vegetal; -0,12 – 0,46 m nivel de cultură, de factură modernă; -0,46 – 0,60 m steril arheologic cu mult minereu. În capătul dinspre proprietatea David, a fost surprinsă o aglomerare de piatră pentru a cărei funcționalitate a fost necesară deschiderea unor noi suprafețe în vecinătatea ei.

Secțiunea 01 10 01a 004. Paralelă la SE cu secțiunea anterioară, cu un martor de 0,5 m; are dimensiunile de 15,5 x 2 m, adâncime maximă -0,70 m și orientarea de NV – SE. Stratigrafia se prezintă astfel: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 - 0,50 m nivel de cultură, de factură modernă; -0,50 – 0,70 m steril arheologic cu mult minereu. Și aici s-a observat continuarea aglomerării de piatră, fără a-i fi surprinsă limita. Pe întreaga suprafață a secțiunii au apărut numeroase fragmente ceramice de factură modernă.

Secțiunea 01 10 01a 005. Paralelă cu S 01 10 01a 004, dar trasată în extremitatea de SV a perimetrului în discuție, are dimensiunile de 16 x 2 m, adâncime maximă -0,70 m și orientarea de NV - SE și următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,10 m nivelul vegetal, -0,10 - 0,35 m nivel în care au apărut numeroase materiale de factură modernă (inclusiv o monedă din anul 1861, descoperită la m. 2, adâncimea de -0,30 m, nr. inv. provizoriu K 7), respectiv -0,35 – 0,65 m steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 006. Pentru verificarea stratigrafiei întregului perimetru au fost trasate două secțiuni – magistrală. Cea în discuție are dimensiunile de 25 x 2 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea de SSE - NNV. Stratigrafia se prezintă astfel: 0,00 – 0,10 m strat vegetal, -0,10 – 0,50 m nivel de cultură, care conține și două locuințe moderne, -0,50 – 0,80 m steril arheologic cu mult minereu. Au fost descoperite un mormânt roman de incinerare (M 4), respectiv două locuințe moderne (L 1 și L 3), toate complexele intră în profilul de NNE.

Secțiunea 01 10 01a 007. Se află în prelungirea precedentei secțiuni, cu un martor de 0,5 m, având dimensiunile de 32 x 2 m, adâncime maximă -1,20 m și orientarea de SSE - NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m strat vegetal; -0,12 – 0,35 m nivel roman între m. 0,00 – 6,05; -0,12 – 0,85 m locuința modernă L 2 între m. 6,05 – 12,90; -0,12 – 0,70 m nivel modern între m. 12,90 – 19,60; la -0,50 – 0,84 m între m. 18,85 - 19,60 se găsește canalul notat C 3; -0,12 – 0,60 m între metrii 19,60 – 25,20 avem locuința L 4; -0,12-1,20 m între m. 25,20 – 32,00 avem intervenții antropice recente (conductă de apă). Sub aceste niveluri pe tot parcursul secțiunii avem sterilul arheologic. Complexe descoperite: în caroul 1 a fost descoperit mormântul de incinerare, notat M 3; zidul notat Z 1 descoperit în caroul 3; locuința de epocă modernă L 2 în carourile 4 – 7; canalul C 3 în caroul 10; respectiv locuința de epocă modernă în carourile 10 – 13.

Secțiunea 01 10 01a 008. Perpendiculară pe S.01 10 01a 001, are dimensiunile de 15,5 x 2 m, adâncime maximă -0,75 m și orientarea de NV - SE; prezintă următoarele caracteristici stratigrafice: 0,00 – 0,10 m nivelul vegetal; -0,10 – 0,45 m nivel în care apar sporadic materiale arheologice fragmentare de factură modernă; -0,45 – 0,75 m nivel steril din punct de vedere arheologic. În profilul de SV între m. 11,80 – 13,60

la -0,15 m adâncime se termină amenajarea din piatră și cărămidă fragmentară care fusese descoperită și în S I/2000, respectiv S 01 10 01a 003.

Secțiunea 01 10 01a 009. Paralelă la SV cu secțiunea anterioară, cu un martor de 0,5 m, are dimensiunile de 15,5 x 2 m, adâncime maximă -0,75 m și orientarea de NV – SE. Stratigrafia se prezintă astfel: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 - 0,42 m nivel de cultură, care conține urme de epocă modernă; -0,42 - 0,75 m steril arheologic cu mult minereu. Pe întreaga suprafață a secțiunii au apărut sporadic fragmente ceramice de factură modernă. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 010. Paralelă cu S 01 10 01a 004, dar trasată în perimetrul dintre aceasta și S 01 10 01a 005, are dimensiunile de 15 x 2 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea de NV – SE; prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,55 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,55 – 0,80 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 011. Paralelă la NE cu S 01 10 01a 004, a fost trasată cu un martor de 0,50 m, pentru a se dezveli în suprafață amenajarea de piatră ce se descoperise în aceasta, are dimensiunile de 15 x 2 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea de NV – SE. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,54 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,54 – 0,80 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nivelul de dărâmătură amintit a apărut la -0,15 – 0,20 m, în carourile 6 – 7. În caroul 2 la m. 2,50, adâncimea de -0,20 m a apărut o monedă datată 1868 (nr. inv. provizoriu K 8), iar la m. 4, adâncimea de -0,20 m a fost descoperită o altă monedă datată 1896 (nr. inv. provizoriu K 9), piese care ne pot permite să presupunem datarea descoperirilor de epocă modernă din acest sector, undeva după mijlocul sec. XIX.

Secțiunea 01 10 01a 012. Are dimensiunile de 32 x 2 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea SSE – NNV. Paralelă la NNE cu S 01 10 01a 007, cu un martor de 3 m. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, precum și vestigii funerare de epocă romană, respectiv -0,50 – 0,90 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Au fost descoperite următoarele complexe: mormântul de incinerare M 6, în caroul 2, zidul, notat Z 1, surprins în caroul 4, respectiv amenajarea de epocă modernă notată L 4 și canalul cu pereții din piatră, notat C 4 (în caroul 10).

Secțiunea 01 10 01a 013. Paralelă la ENE cu secțiunea 01 10 01a 006, cu un martor de 0,5 m, are dimensiunile de 26 x 2 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea SSE-NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,50 – 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Pe întreaga suprafață a secțiunii au apărut sporadic fragmente ceramice de factură modernă. În carourile 9 – 11 se continuă locuința modernă notată L 3 descoperită în S 01 10 01a 006. La m. 4,50, adâncimea de -0,25 au fost descoperite două creuzete mici de piatră.

Secțiunea 01 10 01a 014. Paralelă la ENE cu S 01 10 01a 013, cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 27 x 2 m, adâncime maximă -0,70 m și orientarea SSE – NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,152 m nivelul vegetal, -0,15 – 0,54 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,54 – 0,70 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În carourile 10 – 11 în profil se continuă locuința modernă notată L 3 descoperită în S 01 10 01a 006 și 01 10 01a 013.

Secțiunea 01 10 01a 015. Paralelă la SE cu S 01 10 01a 001, a fost trasată cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 19 x 2 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,70 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (urmele unui drum pietruit), respectiv -0,70 – 0,80 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În carourile 4 – 5 a fost descoperită complexul de epocă modernă L 5.

Secțiunea 01 10 01a 016. Paralelă la VSV cu S 01 10 01a 006 și 01 10 01a 007, cu martor de cca. 0,40 m, are dimensiunile de 8 x 2 m, adâncime maximă -1,10 m și orientarea SSE – NNV, a fost trasată pentru demontarea integrală a mormântului de incinerare M 5, plasat de noi inițial în caseta din S 01 10 01a 007.

Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,45 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă precum și vestigii funerare romane, respectiv -0,45 – 1,10 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Au mai fost descoperite încă două morminte romane de incinerare: M 4 (conturat din S 01.10.01a.006 și descoperit aici în martorul dintre cele două secțiuni), respectiv M 7 care intră în profilul de ENE.

Secțiunea 01 10 01a 017. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 016, cu un martor de 2,00 m, are dimensiunile de 10 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea SSE – NNV. Stratigrafie: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 - 0,50 m steril din punct de vedere arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 018. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 017, cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 10 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea SSE – NNV; Stratigrafie: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,50 m steril din punct de vedere arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 019. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 006, cu un martor de cca. 2,50 m, are dimensiunile de 10 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea SSE – NNV; Stratigrafie: 0,00 - 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,50 m steril din punct de vedere arheologic. A fost descoperit mormântul roman de incinerare notat M 8, la m. 0,60-1,40.

Secțiunea 01 10 01a 020. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 019, cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 10 x 2 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea SSE – NNV; Stratigrafie: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,55 m steril din punct de vedere arheologic. În caroul 2, la -0,20 m a fost descoperită o monedă datată la 1891 (nr. inv. K 10). Nu s-au descoperit complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 021. Paralelă la ENE cu 01 10 01a 022, cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 8 x 2 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea SSE – NNV; Stratigrafie: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,55 m steril din punct de vedere arheologic. Nu s-au descoperit complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 022. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 021, cu un martor de 0,50 m, are dimensiunile de 8 x 2 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea SSE – NNV. Stratigrafie: 0,00-0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,55 m steril din punct de vedere arheologic. În carourile 3 – 4 a fost descoperit complexul de epocă modernă notat L 6 (posibil locuință sau anexe ale grupului de locuințe descoperite în acest punct, care prezintă în dărâmătură resturi de cărămizi, chirpici, pigment de arsură).

Secțiunea 01 10 01a 023. Paralelă la VSV cu 01 10 01a 022, cu un martor de 2,00 m, are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea SSE – NNV. Stratigrafie: 0,00 – 0,15 m strat vegetal; -0,15 – 0,45 m nivel cu materiale dispartate de factură modernă; -0,45 – 0,55 m steril din punct de vedere arheologic. În carourile 3 – 4 a fost descoperit complexul C 4 (complex ce s-a dovedit ulterior a face parte din L 6, conturat ca platformă cu resturi de cărămizi, olane. Poate fi pus în legătură cu locuirile de epocă modernă din acest sector).

Secțiunea 01 10 01a 024. Perpendiculară pe S.01 10 01a 018 și la cca. 2,00 m distanță de aceasta, are dimensiunile de 6 x 1,5 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea de NE - SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 - 0,46 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,46 – 0,55 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În profil se pot vedea urme de dărâmătură de factură modernă. Nu s-au descoperit complexe arheologice. La m. 2 și adâncimea de 0,20 m a fost descoperită o pipă din lut. Descriere: păstrată în stare fragmentară, partea inferioară se termină cu un guler profilat decorat cu motive vegetale; pasta este fină de culoare cenușie (nr. inv. K13).

Secțiunea 01 10 01a 025. Plasată în prelungirea secțiunii S 01 01 01a 024, cu un martor de 1 m, are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea de NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,35 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut

sporadic materiale de factură modernă precum și vestigii funerare romane, respectiv -0,35 – 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. A fost descoperit mormântul roman de incinerare notat M 9, în caroul 4.

Secțiunea 01 10 01a 026. Plasată în prelungirea secțiunii S 01 01 01a 025, cu un martor de 1 m, are dimensiunile de 9 x 1,5 m, adâncime maximă -0,90 m și orientarea NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 - 0,74 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,74 – 0,90 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. A fost descoperit complexul notat C 1 (între m. 4,40-6,20 m la -0,10 m adâncime), descoperit în S 01 10 01a 001, un drum de epocă modernă, pavat cu piatră de râu și de carieră.

Secțiunea 01 10 01a 027. Paralelă și la 0,5 m spre NV de S 01 10 01a 015, are dimensiunile de 14 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 - 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,40 – 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În carourile 2 – 3 se continuă locuința notată L 5, descoperită în secțiunea 01 10 01a 015.

Secțiunea 01 10 01a 028. Paralelă și la 0,5 m spre NV de S 01 10 01a 027, are dimensiunile de 7 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,12 m nivelul vegetal, -0,12-0,42 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,42 - 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 029. Plasată în prelungirea lui S 01 10 01a 028, paralelă și la 0,5 m spre NV de S 01 10 01a 027, are dimensiunile de 7 x 2 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea NE - SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 - 0,35 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,35 - 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 030. Plasată între secțiunile 01 10 01a 007 și 01 10 01a 012, cu martori de 0,50 m, are dimensiunile de 7,5 x 2 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea SSE – NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00-0,15 m nivelul vegetal, -0,15 - 0,35 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă precum și vestigii funerare romane, respectiv -0,35 - 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În caroul 2 a fost descoperit mormântul roman de incinerare, notat M 10. În caroul 4 a fost descoperit zidul notat Z 1, descoperit în secțiunile 007 și 012.

Secțiunea 01 10 01a 031. Plasată paralel cu S 01 10 01a 018, cu un martor de cca. 2,50 m, are dimensiunile de 7 x 1,5 m, adâncime maximă -0,65 m și orientarea SSE – NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,10 m nivelul vegetal, -0,10 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă precum și vestigii funerare romane, respectiv -0,50 – 0,65 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. În capătul dinspre S 032 a fost descoperit mormântul roman de incinerare notat M 11. Între m. 1,70 - 4,88 a fost descoperit un zid din piatră de carieră ce provenea de la o locuință de epocă modernă (L 7).

Secțiunea 01 10 01a 032. Plasată în prelungirea lui S 01 10 01a 031, cu un martor de cca. 0,50 m, are dimensiunile de 7,5 x 1,5 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea SSE – NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 – 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă, respectiv -0,40 – 0,55 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Între m. 3,00 – 4,40 au fost descoperite resturi dintr-un zid din piatră de carieră ce provenea de la o amenajare de epocă modernă.

Secțiunea 01 10 01a 033. Plasată în partea de N a zonei cercetate, are dimensiunile de 5 x 1,5 m, adâncime maximă -1 m și orientarea ENE – VSV; aceasta asigură împreună cu următoarele trei secțiuni verificarea acestei laturi unde din informațiile obținute s-ar fi aflat până prin anii '30 o gospodărie. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00-0,15 m nivelul vegetal, -0,15 - 0,84 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,84 – 1,00 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 034. Plasată în prelungirea lui S 01 10 01a 033, cu un martor de cca. 0,50 m, are dimensiunile de 5 x 1,5 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea ENE – VSV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00-0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,45 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică ce provin probabil din L 6), respectiv -0,45 – 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 035. Plasată în prelungirea lui S 01 10 01a 034, cu un martor de cca. 0,50 m, are dimensiunile de 5 x 1,5 m, adâncime maximă -0,55 m și orientarea ENE – VSV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,50 – 0,55 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 036. Plasată în prelungirea lui S 01 10 01a 035, cu un martor de cca. 0,50 m, are dimensiunile de 3,5 x 1,5 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea ENE – VSV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,15 m nivelul vegetal, -0,15 – 0,70 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,70 – 0,80 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Au fost descoperite resturi de dărâmătură de la L 2 descoperită în S 007.

Secțiunea 01 10 01a 037. Plasată perpendicular pe capătul lui S 01 10 01a 024, cu un martor de cca. 0,50 m, are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,70 m și orientarea SSE – NNV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 - 0,56 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,56 – 0,70 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Au fost descoperite resturi de dărâmătură de la amenajarea de epocă modernă descoperită în S 031 (notată L 7).

Secțiunea 01 10 01a 038. Plasată în partea de NE a zonei cercetate (Kápolna), are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea ENE – VSV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,40 – 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Asigură verificarea acestei laturi unde din observațiile făcute în S 026, respectiv S 001, s-ar fi aflat un drum de epocă modernă. În capătul de ENE al secțiunii sub nivelul vegetal au apărut pietrele din pavajul drumului amintit (C 1).

Secțiunea 01 10 01a 039. Plasată paralel cu S 025, cu un martor de cca. 2 m, are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea NE – SV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,10 m nivelul vegetal, -0,10 – 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,40 – 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 040. Plasată perpendicular pe capătul lui S 013, unde trebuia să se verifice dacă nu mai există morminte de incinerare pe promontoriul din acest punct, are dimensiunile de 8 x 1,5 m, adâncime maximă -0,85 m și orientarea ENE – VSV. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,60 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,60 – 0,85 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 041. Are dimensiunile de 9 x 1,5 m, adâncime maximă -0,70 m și orientarea SSE – NNV și este plasată lângă mauerul de piatră ce delimitează locul numit Kápolna, și perpendiculară pe capătul lui S 040, surprinde închiderea într-o formă ce urmează linia promontoriului a zidului Z 1, descoperit în S 007,030, 012 și care delimitează o zonă funerară de epocă romană. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,55 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă precum și vestigii romane, respectiv -0,55 – 0,70 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 042. Are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,75 m și orientarea ENE – VSV. Cu această secțiune a început verificarea terenului de pe latura de SV a Kápolnei, aflat tot în

proprietatea bisericii romano-catolice. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,40 - 0,75 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Au fost descoperite două morminte romane de incinerare, notate M 12, respectiv M 13.

Secțiunea 01 10 01a 043. Plasată mai spre NE de S 042, are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,65 m și orientarea VSV - ENE. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 - 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,50 – 0,65 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 044. Plasată la SV de S 042, pe un promontoriu, are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,80 m și orientarea NV – SE. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,10 m nivelul vegetal, -0,10 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,50 – 0,80 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 045. Are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,50 m și orientarea ENE – VSV fiind plasată în extremitatea de SE a terenului bisericii romano-catolice, ce se învecinează aici cu proprietatea lui David Ioan. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 - 0,05 m nivelul vegetal, -0,05 – 0,40 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (urmele unui drum pietruit), respectiv -0,40 – 0,50 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 046. Are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,64 m și orientarea SSV – NNE fiind plasată în extremitatea de SV a terenului bisericii romano-catolice, la baza și începutul unei pante accentuate, secțiunea este sterilă din punct de vedere arheologic. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,10 m nivelul vegetal, -0,10 – 0,50 m nivel de culoare galben, respectiv -0,50 – 0,64 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic.

Secțiunea 01 10 01a 047. Are dimensiunile de 10 x 1,5 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea SSV – NNE fiind plasată pe un promontoriu, la SV de S 045. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,45 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică), respectiv -0,45 – 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

Secțiunea 01 10 01a 048. Are dimensiunile de 9 x 3 m, adâncime maximă -0,60 m și orientarea SSE – NNV fiind plasată între S 012, respectiv 041, este ultima secțiune realizată pe suprafața locului numit Kápolna. Prezintă următoarea stratigrafie: 0,00 – 0,12 m nivelul vegetal, -0,12 – 0,50 m nivel de culoare galben-cenușie în care au apărut sporadic materiale de factură modernă (fragmente de cărămizi și ceramică) iar în profil se pot vedea urmele lui Z 1, respectiv -0,50 – 0,60 m nivel de culoare cenușiu-albăstruie – steril arheologic. Nu au fost descoperite complexe arheologice.

La capătul acestei analize preliminare a rezultatelor cercetărilor arheologice desfășurate în campania anului 2003, se poate observa că au fost făcute descoperiri cu caracter funerar, care pe baza materialului din inventarul mormintelor pot fi încadrate cu certitudine în sec. II p. Chr., respectiv descoperiri cu caracter de locuire permanentă atestate prin complexe – locuință/anexe, care și acestea, pe baza inventarului descoperit (ceramică, sticlă, monede cuprinse în intervalul 1861-1898), precum și prin corelarea informațiilor cartografice oferite de harta lui Pošepny, pot fi încadrate în sec. XIX (cu precădere în a doua jumătate a acestuia).

Descoperirile funerare de epocă romană prezentate mai sus, prezintă cele mai apropiate analogii în necropolele cercetate în anii precedenți în diverse zone ale Roșiei Montane (Hop-Găuri, Tăul Corna). Ele aparțin cu certitudine aceluiași comunități de mineri dalmato-illiri care aveau puncte de lucru și în această zonă aflată în vecinătatea galeriilor de sub Orlea (la NV) ori Igre-Văidoaia (la NE).

Vestigiile arheologice de epocă modernă suprapun orizontul antic de morminte, prin intervențiile antropice realizate în cursul secolelor XVIII-XIX, fiind afectate cu siguranță ariile funerare romane, iar

posibilele amenajări funerare, atestate și în apropiere, pe alte sectoare investigate în Țarina în 2003, au fost dezafectate și acestea, mare parte din piatra amenajărilor antice regăsindu-se, probabil, în incintele actuale din piatră (mauri) ce delimitează proprietățile. Despre caracterul complexelor de epocă modernă investigate nu pot fi încă făcute interpretări definitive, ipotezele pe care le putem emite acum trebuie să aibă în vedere continuitatea ocupațională în zonă, anume faptul că locuirea de epocă modernă trebuie legată de activitățile de minerit specifice. Acest lucru poate permite identificarea unor complexe – locuință, dar și a unor anexe gospodărești, însoțite de ateliere³, ori instalații de măcinare a minereului (șteampuri)⁴, canale de aducțiune a apelor (posibile legături între salba de tăuri construite aici în epoca tereziană) ș.a.m.d.

Informații suplimentare online

[Raportul 2333 din cronică.cimec.ro](http://raportul2333.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.foolosind.Mapserver.Cimec.ro)
